

Ohje odottavalle äidille

Raskaana olevan tuberkuloosiseulonta

Mikä tuberkuloosi on?

Tuberkuloosi on *Mycobacterium tuberculosis* -bakteerin aiheuttama sairaus, joka ilmenee yleisimmin keuhkoissa, mutta sitä voi olla myös muualla elimistössä. Tuberkuloosi tarttuu hengitysilman välityksellä. Taudista paranee lääkehoidolla ja Suomessa tutkimukset ja hoito ovat potilaalle maksuttomia. Tuberkuloosi on edelleen yleinen tauti monissa maissa. Suomessa siihen sairastuu yli 200 henkilöä vuosittain, ja noin puolet sairastuneista on maahanmuuttajia. Tuberkuloositartunnan saaneita ihmisiä on huomattavasti enemmän. Heillä on tuberkuloosibakteeria uinuvana elimistössä eli piilevä tuberkuloosi-infektio. Tällöin henkilö on oireeton eikä tartuta muita.

Miksi tuberkuloosin seulontatutkimuksia tehdään raskaana oleville?

Raskauden aikana elimistön luontainen puolustusjärjestelmä muuttuu ja piilevä tuberkuloosi-infektio voi aktivoitua varsinaiseksi sairaudeksi. Tuberkuloosisairaus heikentää äidin terveyttä. Lapsi voi saada tartunnan kohdunsisäisesti tai heti synnytyksen jälkeen, ja vastasyntyneelle sairaus on hengenvaarallinen. Tuberkuloosia sairastava äiti voi tietämättään altistaa muita perheenjäseniä sekä sairaalassa muita synnyttäjiä ja vastasyntyneitä tartunnalle. Seulonnan tavoitteena on löytää sairastuneet äidit ja aloittaa heille parantava lääkehoito varhain. Siten suojellaan äitien, vastasyntyneiden ja perheiden terveyttä.

Kenelle tutkimukset tehdään, mitä tutkimuksia ja milloin?

Kaikille riskiryhmiin kuuluville odottaville äideille tehdään oirekysely ja järjestetään vapaaehtoinen keuhkojen röntgenkuvaus. Oirekysely tehdään neuvolassa raskauden alkuvaiheessa sekä synnytysvastaanotolla. Keuhkokuvaus tehdään noin kuukausi ennen synnytystä. Röntgenkuva tarkistetaan jokaisen raskauden yhteydessä.

Kuulunko riskiryhmään?

Kuulut riskiryhmään mikäli

- ❖ olet syntynyt tai asunut maassa, jossa tuberkuloosi on hyvin yleinen
- ❖ olet saapunut Suomeen pakolaisena tai turvapaikanhakijana
- ❖ olet saapunut Suomeen pakolaisleiriltä tai konfliktialueelta
- ❖ lähipiirissäsi on ollut tuberkuloosia tai olet itse sairastanut tuberkuloosin

Minkälaisia tuberkuloosin oireet ovat?

Tuberkuloosin tyypillisimpiä oireita ovat yli kolme viikkoa kestävä yskä ja yskökset (keuhkoista nouseva lima). Sairastunut voi kuumeilla, laihtua, tai hikoilla voimakkaasti öisin. Yleistila ja ruokahalu saattavat heiketä. Odottavan äidin tuberkuloosioireet voivat olla vähäisiä ja muistuttaa normaaliin raskauteen liittyviä tuntemuksia. Kerro sen vuoksi kaikista oireistasi hoitajalle ja lääkärille.

Olen oireeton, miksi minulta pitää ottaa keuhkojen röntgenkuva?

Myös oireettoman raskaana olevan äidin keuhkotuberkuloosi voidaan todeta röntgenkuvan avulla. Jos äidin mahdollinen keuhkotuberkuloosi jää toteamatta, ei vastasyntyneen tartuntaa osata epäillä ja lapsi voi sairastua vakavasti. Tämän vuoksi keuhkojen röntgenkuva otetaan myös oireettomilta riskiryhmiin kuuluvilta synnyttäjiltä.

Vaarantaako röntgenkuvaus sikiön terveyden?

Nykyaikaisen digitaalisen keuhkojen röntgenkuvan säderasitus on vähäinen. Se on samaa tasoa, kuin mitä jokainen saa ympäristön luonnollisesta taustasäteilystä noin kahdeksan vuorokauden kuluessa. Sikiön säderasitus on tätäkin huomattavasti pienempi eikä kuvaus aiheuta vahinkoa sikiölle.

Kuka vastaa röntgenkuvauksen järjestämisestä?

Tästä huolehtii äitiysneuvola, josta tehdään lähete ja annetaan sinulle tarkemmat ohjeet kuvauksesta. Mikäli röntgenkuvaa ei ole otettu ennen synnyttämään lähtöä, se otetaan synnytys­saira­alassa.

